

kanen havde i de sidste Maaneder udspyt sit Indre, og idet nu største Delen af Øen tilligemed en Del af Havbunden sank ned, og Søen væltede sig ind og kom i

Berøring med de glødende Masser, fremkom de vældige Bevægelser i Havet og i Luften, som iagttoges endog i fjerne Egne. (Fortsættes).

Mindre Meddelelser.

Kogning ved Hjælp af gloende Sten. Som bekjendt, kunne ældgamle Skikke og Sæder ofte holde sig meget længe paa afsidesliggende Steder, og, skjønt man har mistet Erindringer om deres oprindelige Betydning, giver just deres Alder dem ofte en vis hellig eller mystisk Betydning. Som bekjendt, benytte endnu nogle lavt staaende vilde Stammer den ældgamle Maade at koge Vand ved Hjælp af gloende Sten, og paa denne Maade have Urfolkene rimeligvis først kogt deres Mad, før de have lært at forfærdige ildfaste Kar. Linné har oplyst, at denne Skik endnu i 1732 havde holdt sig i Lapland, og Tylor fortæller, at man omkring 1600 i Irland plejede at opvarme Mælk ved gloende Sten^{*)}. Det samme har efter al Sandsynlighed været Skik og Brug i Island i gamle Dage. Mælk, der opvarmes ved Sten, omtales f. Ex. i Ljövætningasaga ved Aar 1025^{**)}. Den samme Skik holdt sig mange Steder i det nordlige og vestlige Island indtil Midten af forrige Aarhundrede. En for nogle Aar siden afdød, gammel, sær Kvaksalver, der boede paa en lille Gaard i Eyjaflördur, benyttede en ejendommelig Fremgangsmaade ved sine Kure. Enhver Patient maatte nemlig sætte sig over en Kjedel med kogende Vand, men den Gamle paastod, at Vanddampene kun kunde virke helbredende, naar Vandet blev opvarmet ved Hjælp af gloende Basaltsten.

Th. Thoroddsen.

Vejrlaget i de nordamerikanske Fristater. Det Arbejde, som Fristaterne udføre for at fremme Meteorologien, er meget omfattende, og indtil Aaret 1875 havde Regeringen allerede udgivet 2 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. dertil. I Aaret 1857 udgav *Lobin Blodget* et tykt Bind, der er ledsaget af Kaart og viser os Varmens og Regnens Fordeling i hele det store Land; hans Værk er fortsat til 1880. I Aaret 1884 har Dr. *Denison* i Colorado udgivet et nyt meteorologisk Kaartværk^{***)}, der indeholder et stort Materiale, som tillige er meget praktisk fremstillet.

Som man véd, er Fristaternes Vejrlag en hel Del køligere end Europas under samme Breddegrad. I Ny York f. Ex., der omtrent ligger paa Bredde med Neapel, er Aarets Middelværme 11° C., mens den i Neapel er over 16°, i Boston er den 9 $\frac{1}{2}$ °, mens den i Marseille, noget nær paa Bostons Bredde, er 14 $\frac{1}{2}$ °. Ogsaa i det indre af Fristaterne ser man det samme; thi i Minnesota og Wisconsin gaar Aarets Middelværme ikke højere end 7°, mens den i Turin er 11 $\frac{1}{2}$ ° og i Milano 13°. Undersøger man Denisons Kaart, lægger man først Mærke til Skydannelsen. Imod Nordøst og særlig i Nærheden af Søerne er Himlen hyppig dækket med Skyer, og dette viser

sig ogsaa, skjønt i mindre Grad, langs Østkysten og en Del af Vestkysten. I det indre af Landet er Himlen derimod næsten altid klar. Aarsvarmelinjerne vise stærk Mod-sætning i Nord og i Syd; thi medens Linjen for 4° næsten gaar tværs over hele Landet, springer Linjen for 21° fra Californien helt ned til den mejicanske Bugt. Nedbøren svarer naturligvis i det hele til Skydannelsen; i Nordøst naar den 1100 Millimetre og i Nordvest 1500; i det indre med den klare Himmel naar den kun 250 Millimeter. Mod Hensyn til Aarstiderne er det mærkeligt at se, hvor kold Vinteren og hvor varm Sommeren er. Foraaret er tempereret, men den behageligste Aarstid er Høsten. Det er ellers kjendt nok, bl. a. af *Desors*'s Skildringer, hvilken Indflydelse de særegne Vejrlagsforhold udøve paa Mennesket i Fristaterne. Europæerne, som komme dertil, tabe deres Fedme, deres krøllede Haar og deres sunde, friske Ansigtssfarve. Yankeeen har altid en mat Ansigtssfarve, selv om han er født af engelske Forældre, han har glat Haar og en lang, mager Hals, og det er tillige vistnok ikke uden Grund, naar man regner, at hans rastløse Iver for en Del maa søges i det særegne, nervehidsende Vejrlag med dets stærke Skiftet af Kulde og Varme.

Undersøgelse af Xingu Floden. Til de vældige Floder, som sønder fra strømme ud i Amazonfloden, høre Madeira, Tapajos, Xingu og Tocantin. Xingu har hidtil været saa godt som ukjendt; men den er nu bleven undersøgt af en tysk rejsende, *Carl von den Steinen*, der paa forskellige Steder har holdt Foredrag derom. Floden gennemløber den udstrakte brasilianske Provins Matto grosso, der næsten slet ikke er kjendt, og som tillige saa godt som ikke er beboet. Den rejsende foretog sin Tur dels til Lands og dels til Vands; kommende sønder fra Paraguay Floden undersøgte han Egnen ved Xingus Kilder. Landet dér er ikke højt, og Temperaturen faldt om Natten til 6—7°. Man har saa tit fortalt om Brasiliens Rigdom paa Vildt; men her er stor Fattigdom derpaa. I de store, ufrugtbare Landstrækninger møder man næsten aldrig noget Menneske. Længere mod Nord traf den rejsende Indianerstammer, der kun talte meget faa Individer, og som aldrig havde set eller hørt noget om europæisk Civilisation. De kjendte ikke Metaller og levede altsaa paa Stenalderens Standpunkt; deres Vaaben vare Stenøxer, Buer og Pile. De enkelte Stammers Sprog ere højt forskellige fra hverandre. Xingu-Floden frembyder saa mange Vandfald og Strømhvirvler, at den slet ikke er skikket til Sejlad. Efter von den Steinen's Mening have store Strækninger af Provinsen Matto grosso ikke noget indbydende for dem, der ville bosætte sig dér, og den store Flod vil ingen Sinde kunne fremme Samkvæmmet mellem det indre og Amazonfloden. For Resten bygger man nu Jærnveje i flere indre Egne af Brasilien, saaledes bl. a. langs Floden Madeira.

^{*)} O. Peschel: Völkerkunde. 5. Ausg. ved A. Kirchhoff. Leipzig 1881. S. 167.

^{**)} Ljövætningasaga i Isl. forn-sögur I. Kbh. 1880 cap. 21. S. 198.

^{***)} Seasonal climatic map of the United States. Folio. Chicago, 1884.